

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛУ

Битеурсей жазылууга хазырланыу кылай барады

КъМР-ни Павительствоосууну Председатели **Муусукланы Алийни** башчылыгында Къабарты-Малкъар Республикада Битеурсей жазылууга хазырланыу эм аны кылай бардырылганын жораланып комиссияны жазылууга болганды.

Анга КъМР-ни Правительствосуну Председатели биринчи орунбасары **Мурад Кунжиев**, Кырал статистиканы федерал службасыны Къабарты-Малкъар Республикада управлениасы таматасы **Аурика Гаштова**, КъМР-ни Экономиканы айнаыту министри **Рахайланы Борис**, муниципал эм шахар округланы башчылары, комиссияны келечилери эм кенгешге чакырылганында да кытайшанды.

Жыйылууда сазынылган теманы юсюнден Рахайланы Борис бла Аурика Гаштова докладда аттенди.

Аланы билдиргенлерине кере, жазылуу иште хазырланыу белгиленген мардага кере барады. Район администрацияда эм шахар округлада тийишли жерлени кызырлау барады, андан сора да, жазылуу иште кытайшырыкларыны транспорт эм связ бла жалчыгырча амалла этиледиле.

Муниципалитетлени келечилери ишчи халда район эм шахар округланы жазылууга хазырлыгыларыны юсюнден билдириуле этилдиле, бюрократияда болганын кемчиллик кылай таманланганын, хазырланыу иште белгиленген болжалга бошаллыкларын да айтхандыла.

Жыйылууну ахырында КъМР-ни Правительствосуну Председатели жазылууну бардыруу бла байламлы болжалга салмай этилик ишлени терклендириуге деп тийишли бюрократия бергенди. Республиканы жазылууну бардырыуа 100 процент хазырлыгы болурга керекисин чертгенди.

Битеурсей жазылуу былып 15 октябрден 14 ноябрге дери барлыкды. Билдириуле асламысында фатарлада бла юйледе жашагынанда

жыйылындыла. Къабарты-Малкъарда жазылуу ишин 1529 адам бардырылды. Быыл бюллетени интернетти амалы бла толтурууга болукду. Сентябрьде Кырал жумушла деген порталда «Халкыны жазылууну өтөргө» деген энчи сервис ачылды.

Жазылуу бла байламлы толу билдириуну Росстат 2022 жылда этеркиди. **КъМР-ни Башчысыны** бла **Правительствосуну пресс-службасы.**

Къабарты-Малкъар Республиканы кырал саугылары бла саугалануу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны **УКАЗЫ**

Ишлеринде жетишилме болдурганлары эмда кеп жылланы бет жарыкылы урунганлары ючюн

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугыларга

ЗАЛИХАНЛАНЫ Жахи-Омарны жашы Кынашаубини – Къабарты-Малкъар Республиканы Экономика эмда жамауат кыоркыусулук жаны бла советини Секретарыны орунбасарын

ШВАЧИИ Татьяну Юрьевнаны – Къабарты-Малкъар Республиканы Кырулуш эмда жашуу журтпа-коммунал молк министрствосуну баш специалистин; **сыйлы ата атарга:**

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы артисти»

ШАБАТУКОВ Заур Натбиевичге – «Кырал музыка театр» кырал казна маданият учрежденияны баш концертмейстерине, **«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы врачы»**

АБАЗОВА Инна Латифовнага – Нальчик шахар округуну «2-чи номерли шахар поликлиника» кырал бюджет саулук саклау учрежденияны баш врачыны

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2021 жылны 25 августу, №96-УГ

медицина жаны бла орунбасарына, **«Къабарты-Малкъар Республиканы бил-лим берууну сыйлы кылулукчусу»**

КОЧЕСОКОВА Асият Мухамедовнага – Золск муниципал районун жер-жерли администрациясыны «Билим беруу управлениасы» муниципал казна учреждениясы таматасына,

«Къабарты-Малкъар Республиканы эл молкуну сыйлы ишчиси»

КОЛЕСНИКОВ Юрий Александровичге – «Майскени өтмек алычу предпритиясы» – ООО-ну баш директоруна,

«Къабарты-Малкъар Республиканы халкыны жумушларын жалчытуу блемонуну сыйлы ишчиси»

КАСКУЛОВ Владимир Фуадовичге – «Водолечебница» акционер обществону баш директоруна,

«Къабарты-Малкъар Республиканы сыйлы устасы»

ШАУЛАЛЛАНЫ Ахметны кызы Зайнафха – Нальчик шахар округуну «Битеуле билим берген Р.М.Фриев аты 16-чы номерли орта школ» битеуле билим берген муниципал казна учреждениясыны башланган классларыны устанына.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2021 жылны 25 августу, №96-УГ

М.А.Ласиценени «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» орден бла саугалануу юсюнден Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны **УКАЗЫ**

Физкультураны бла спортну айнытуула улуу кыйын салганы эмда спорт-да бийик жетишилмеге жетгени ючюн **ЛАСИЦЕНЕ Мария Александровнаны**, Россияни спортну сыйлы устанын, 2020

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2021 жылны 26 августу, №97-УГ

жылны Токиода XXXII жай Олимпиада оюнарлары чемпионы, «Къабарты-Малкъар Республиканы аллында кыйыны ючюн» орден бла саугыларга.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы
Нальчик шахар, 2021 жылны 26 августу, №97-УГ

ОНОУ

Автомобиль жоллагга – энтта да 710 миллион сом

Россей Федерацияны Правительствосуну Председатели **Михаил Мишустин** кырал сал-

ард сом бөлнюрюкдү. «Кыоркыусулукка калыштуу автомобиль жолла» деген

деген кырал программасыны «Регион, муниципалла аралы эм жер-жерли магъанасы болганын автомобиль жолланы айнаытууга себеплик» деген ведомстволу программаны чекеринде 2021 жылда субъектлени бюджетлерине ачала жиберилдикдиле.

Жылны ахырына дери Къабарты-Малкъар Республика регион программаны жол молк блемонде кермонделерин толтурууга 709,6 миллион сом алыккыды. Аны бла байламлы регион, муниципал эм жер-жерли магъанасы болганын автомобиль эм битеуле адамла да кайрыланган жолланы айнаытууга эм тапталдырууга улуу эс бурулукду.

Бизни корр.

гъан буйруккыга кере, кыралны регионларны транспорт инфраструктураны айнаытууга кыошак халда 8,7 милли-

миллет проектни чекеринде РФ-ни Правительствосуну Россей Федерацияны «Транспорт системасын айнаытуу»

Жангычылык

Колледжде кураторлагга – келлендириу телеуле

Биринчи сентябрден башлап орта профессионал билим берген кырал учреждениялада класс башчылык неда куратор-

ланы усталык алыу жаны бла койретген орта профессионал билим берген махмелелени устанлары да алыккыдыла. КъМР-ни

чекеринде бардырылды. Жангы телеуно кийирлигини борну орта профессионал билим берген учреждениялада койрету ишчи магъаналыгыны кеторюведи. КъМР-ни Жарыкландыруу, илму эм жаш телноно ишлери жаны бла министрствосундан билдиргенлерине кере, телеулене колледжелени 300-ден артык ишчиси алыккыды.

Эсигизге салыаккы, РФ-ни Президенти Владимир Путин былып 21 апрельде Федерал Жыйылууга Посланиясында техникумлары эм колледжелени окутуу кыуумларыны кураторларына (СПО) системалы класс башчылагга) себеплик этерге чакырганды, аланы класс башчылык ючюн беш минг сом блемде кыошак телеулеге тийишли кыуумланы санына кыошуп. Былтыр сентябрден башлап алай телеуле битеуле билим берген мектеплене устанларында да бериледи.

Бизни корр.

лук этген преподавательлеге ай сайын 5 000 сом келлендириу телеуле берилдикдиле. Телеулене дагында салуларында чекленген онгалры болганын

Правительствосуну тийишли бегимине кыол 24 августда салыны эм ол «Къабарты-Малкъар Республикада кырал берууну айнаытуу» кырым программаны

Эл молк Чеплеуну бай тирлиги

Къабарты-Малкъарны эл молклеринде чеплеуну оруп башлагандыла, ол санда Прохлада районда да ишке кыстау барадыла. Биогенлюкде 200 гектардан 300 тонна тирлик алынганды. Былып битим 13,7 минг гектарда ёдорюлгенди.

Бытыр андан 30 минг тонна жыйылганды. Орта эсеп бла бир гектардан 20,9 центнер алынганды, бурунгун жылдан 12 процентте кеп.

Саулай алып айтханда, сабанлыкка да болумга кере, жерчиликке урунганна бирси жылладан эсе бай тирлик алып мураттыдыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

ОПЕРАТИВ ШТАБ

Саусузланы саны бир кесек азайганды, алай хал алыкка тюзелмегенди

30 августуну эртенлигине белгили болганын шартлагга кере, Къабарты-Малкъарда COVID-19 бла байламлы 697430 тест тинтилгенди эмда анга 29641 адам жагылганы ачыкланганды. Ол санда ахыр сутканы ичинде 86 саусуз кыошулганды. Сау болуп чыгынганыла уа 27641 болгандыла, 711 аушханды. Аны юсюнден баш кюн КъМР-де Коронавирусу профилактикасы жаны бла оператив штабы билдиргенди.

Биогенлюкде республиканы багыу ууртхандыларында ковидден аурунганлары тохтадырылганында да тохтадырылмаганында 619 адам жатады, ол санда

реанимацияда 81 адам барды. Төрт саусуз аушханды.

Саулай Россияде 30 августка эсепте 6901152 саусуз тюшгенди. Ахыр сутканы ичинде уа - 18325. Пандемия башланганы ичинде уа 182429 адам өлгенди, 6162430 инсан сау болганды. Муну аллында уа юрнавирус 19 286 адамга жукуганыны юсюнден билдирилген эди. Саусузланы саныны эсе барыуу 0,28 проценттен 0,27 процентте дери тюшкенди. Ауруганыны 7,4 процентини (1360 адамны) бир торло белгили болмаганды. Коммунаракада 40-чы номерли больни-

цаны баш врачы Денис Проценко баш кюн алагга коронавирус жугуул тошкен саусузланы араларында вакцинация этирмегенле төрт кере кеп өлгенлерин айтып, дарман салдырмаганыны, кыска заманы ичинде алай этерге чакырганды. Ол дарман салдырганында да реанимацияга тошкенлерин букдырмаганды. «Алай ала өлкелерине заран жетип угтай, инсулы болуп тошдириле. Ковиди кезиундеде, жарытууга алай боланды, жыл санга кере», деп кыошханды ол.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырылганды.

Кышхатаудан дагыда ауруу атепкекден СССР-ни спортну устаны, Нальчик шахарда спортну ветеранларыны советини таматасы Уналаны Биззуркканы

жашы Владимир да белугилгенгенди. **ХОПЛАЛАНЫ Марзият. СУРАТДА:** Аттасуланы Магомед, Фатимат Амшокова.

КъМР-ни Кыраллыгыны кюнине

Малкъар миллет театрыны биринчи профессионал билим алганын артистлери бирча фахмулу адамла эдиле. Кочмезланы Нанууну кызы Шарифа аладан бирди.

Ара шахарны кыраучусуна кыарс урдурган фахму

2 бет

Айырыла - 2021

ВЫБОРЫ

3 бет

Профессионала

«Жангылыргга эркинлигибиз жоккыду, аны хатасы бек уллуду»

4 бет

Сынау

Альпинистлеге жараулу кийим

4 бет

ТЁГЕРЕК СТОЛ

Жаш тёлню экстремист ниетледен кери этиуно амалларын сюзгендиле

КыМР-ни Граждан обществову институтлары бла байламлыкча жорюкю эмда миллетли ишери жаны бла министрствосунда бу көпчөлдө бардырлыгын «тёгерек стола» сөз коммерциялы болмаган организацианы ишлерин терроризмге эмда экстремизмге кыажу мадрала бла келишидириуно юсюнден барганды. Тобешуе КыМР-ни министри Залим Кашироков, КыМР-ни прокуратурасыны бөлөмөнү таматасы Анзор Шурдумов эмда гражд обществону институтлары бла байламлыкча жорюкю эмда миллетли ишери жаны бла министри орунбасары Тергезыяны Джамбат коммерциялы болмаган организацианы ишлерин, келечилери да кытышканды.

Востока, Афганистанда болган ишени колго келтиргенди. «Анга кыажу соелур ючюн шендоно излемлеге келишген амаллары жарадырыгыз керекти», - дегенди. Залим Карзавечин дагыда экстремист ишери ючюн тормеге тоенше кытайта башлаганларын эсе салганды, аны себеби ала бла да энци иш бардырыгыз кереклини айырп айтканды. Прокуратураны келечиси Анзор Шурдумов а бусагыра бола турган торлеиниле бек уллу кыягы элдигерлерин айтканды. Таманчалыгыга керекли ишле алызак бары да тышты бошотмагында», - деп белгилегенди. Жыйлыгыда Имам Абу Ханифа аты Шимал-Кавказ испан университете волонтер ара кыралганын, ол бир ненча иш бардырганыны юсюнден да айтканды.

КыМР-де Аскер искусстволаны айнтынуу комиссариаты болмаган фондуу башчысы Кязыйланы Михаил да бу организациа миллетли эмда диннен келечилерин, торло-торло сейрлери болган адамланы бирикдиргенни, ол не ишле тындырыганы юсюнден тынгыла хабар айтканды. «Бу право нызамны саклауу органдала ишленге бла биригип бардырабыз кыясы жумушубуну да, аны бла бирге у аланы даражаларын да көторюрге корешебиз», - деп белгилегенди ол. Тобешуе кытышканды спортчулары экстремистледен эмда аланы организациаларында кылай саклауу болгуну юсюнден да селешенди. Бир бирлери уа кесерини оюмларын да айтканды.

«Кытындагына болуш» деген жаш тёл жамат организацины келечилерини башмачыклары бла сөз социал сетельни, ала жаш адамланы акылыларыну улур саран салганын юсюнден да барганды. Акырында тобешуе кытышканды жаш адамланы экстремист ниетледен кери этиу жаны бла корешне зат чырмау этгенини, аланы кылай кетериге болгуну юсюнден да оюмларын айтканды.

ХОЛАЛАНЫ Марзият.
Суратны автор алганды.

ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЯ

Магъаналы соруулагга жууапла изленгендиле

«Иш кёлню Россия» организацины регионда бөлөмөнү башмачылыгы бла бу конуеде «КыМР-ни аргоромышенност комплексине логота халда келештир эмда субсидияла беруу» деген темага жорланган видеоконференция бардырганды. Аны ишери республиканы Эл молк министрствосуну, Гиче эмда орта бизнесе микрокредитле беруу фонду, КыМР-де Предпринимательни эркинликтерин кыруулау жаны бла улгономоченини аппаратыны, УФАС-ны, КИКАУ-ну келечилери, бизнес бла корешенге да кытышканды.

Бөлөмөнү башчысы Юлия Пархоменко белгилегенди, бу тема эл молке урунганлага бек мағаналды. Нөк дегенде республикада жашагандылары аспамсы элде туралды, ишлери да малчылык эм жерчилик бла байламды.

Эл молк министрствону келечиси Людмила Кайтукова быыйл учур кредитле беруу программаны ал эселпери бла шаггы рейлендиргенди. Ол айтканды, жылны алындагы башап көп кылай кыясы заявка кыбыл этпгенди. Берилген ачканы өлчөми 1,2 миллиард сомдан артык болганды. Кредитле бла жалчыту жумушун тамамларга алты банкны эркинлик барды, ол санда: СоборБанк, «Россельхозбанк», ВТБ, Московский индустриальный банк, «Открытие» эм «Связь Банк». Людмила Кайтукова билдиргенге, программаны бир талай кесеси толусунлай тындырылганды.

Башканы айтканды, аланы юсо бла кредит берилтик тойлодо. Алай кырал кыошак халда ача жиберсе, аланы андан ары бардырып башларга өк болукду. Малчылык эмда оотло малчылык бөлөмөлдө урунганланы ондургула уа энта да барды амал. Саулай айтканды, быыйл Кыбарты-Малкырада аргоромышенност этуе кырал 2,249 миллиард сом жиберилди. Андан 119 миллион сомну республиканы бюджеттенд бөлорге керекди, кыалганына а федерал бюджеттен берилди.

УЛБАШЛАНЫ Мурат
казырлаганды.

Документле

Кыбарты-Малкыра Республиканы кырал билим беруу организациалары орта профессионал билим берууно программаларына, ол санда сауукларында кемчиликтери болганлага профессионал билим берууно программаларына көре ишлеген педагогларына класс башчылыклары (кураторлук) ючюн ай сайын төленирик ачканы өлчөмүн тохташдырыуно юсюнден

Кыбарты-Малкыра Республиканы Правительствоосу

БЕГИМИ
2021 жылыны 24 августу
Нальчик ш. №176-ПТ

Россей Федерацианы «Билим берууно айнтынуу юсюнден» Россей Федерацины Правительствоосу 2017 жылды 26 декабрде чыгарылган 1642-чи номерли бегими бла кызыл кыролгон кырал программасына, «Кыбарты-Малкыра Республикада билим берууно айнтынуу юсюнден» Кыбарты-Малкыра Республиканы Правительствоосу 2020 жылды 22 апрельде чыгарылган 86-ПТ номерли бегими бла кызыл кыролгон кырал республикалы программасы тийшилликте, Кыбарты-Малкыра Республиканы орта профессионал билим берууно, ол санда сауукларында кемчиликтери болганлага профессионал билим берууно программаларына көре ишлеген кырал билим беруу организациаларында юретуи иш кыйматын көторур муратда Кыбарты-Малкыра Республиканы Правительствооу бегим этеди:

1. Кыбарты-Малкыра Республиканы кырал билим беруу организациалары орта профессионал билим берууно программаларына, ол санда сауукларында кемчиликтери болганлага профессионал билим берууно программаларына көре ишлеген педагогларына класс башчылыклары (кураторлук) ючюн ай сайын төленирик ачканы өлчөмүн 2021 жылы 1 сентябрден былай тохташдырыгыз. Бир класс башчыга (кураторга) ай сайын 5000 сом төленира этерте.

2. Кыбарты-Малкыра Республиканы кырал билим беруу организациалары орта профессионал билим берууно программаларына, ол санда сауукларында кемчиликтери болганлага профессионал билим берууно программаларына көре ишлеген педагогларына класс башчылыклары (кураторлук) ючюн ай сайын төленирик ачканы өлчөмүн 2021 жылы 1 сентябрден былай тохташдырыгыз. Бир класс башчыга (кураторга) ай сайын 5000 сом төленира этерте.

3. Билим беруу организациада сауугулау халда ача төлеу бла байламлы кыоранчылы Россей Федерацианы Бюджет кодексини 78-чи статьясына тийшилликте субсидия халда башха жумушлагга бөлөнгөн ачканд этерте.

4. Бу бегим кылай толтурулганына контроль этуе Кыбарты-Малкыра Республиканы Правительствооу Председателини орунбасары М.Б.Хубиевни боюнуна салыгыз.

Кыбарты-Малкыра Республиканы Правительствооу Председатели **МУСУКЛАНЫ А.**

Проект

Жемишлени «журкыда» тутуп, татыуларын сакылайдыла

Кыбарты-Малкырада жемишлени сакыларча бийик технологиялы ангар эм биогенно излемге келишген туризм комплекс ишленгенди. Объекте «Шимал Кавказны курортлары» эм «КыМР-ни айнтыу корпорацины» себетлиги бла «Агрохолд» эм «Отары чирик келье» биригитири ючюн бла кыралга энди.

«Бир жолга республикага мағаналы эки инвестиция проект толтурулганды. Аллай объекте агромышенност эм туризм бөлөмөлдө инвестицияланы көбейттиге эм айнтыргыра болушуркыда», - дегенди РФ-ни экономиканы айнтыу министри орунбасары **Сергей Назаров**.

«Шимал Кавказны курортлары» компанияны таматасы **Хасан Тиммев** айтканды көре, адамланы жашауларын игилендириуде проектени мағанасы улуду. Аланы хайры бла регионда 79 ишчи жер кыраллыкты. Саулай

алпы айтканды, проектеле 854 миллион сом кыралтылганды. Компания да кесинден 314,5 миллион сом кыошканды.

«Жемише сакыларчык жерле Италиядан MARVIL деген бийик технологиялы компанияны оборудованыяса бла жалчытылганды. Аны хайры бла продукцияны тийишли халда сакыларча миним температурага керек айтулук тойлодо. Тохташдырылган система жуу аны болуму кесип алына тинтеди. Ол амал жемишлени бир жыл чаклы «журкыда» тутарга өк талдырганы бла бирге витаминлерин да сакылайды.

Комплексте Голландияда ишлеген AWETA фирманы көп функциялы ызы этилген. Ол бир сакылау жырма тонна продукцияны юкөлгө ашырыра айырып, өчнөлө, орунлага салып жарашдырады.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Пенсия фонд

Асман сабийге – танг себеплик

Россейни Президентини буйургуно тийшилликте шолгоа жорюген сабийге өчүшүр август сом төленгенди. 26 август эселеге көре, республикада ол ачканы 134803 окуучу алындады. Телуею алыр ючюн, завленины 2021 жылы 1 ноябрден дери жоргоа болукду. Постановлениеда четрилгенча, ача Россейни 9-18-жыллык граждандарына, алагы 6 жыл 2021 жылы 1 сентябрден дери эм 18 жыллары 2021 жылы 3 июльден сора толук эсе берилди. Аны сакылау бла четкенген оилгору болгонла, алагы 18-23 жыл толуп, окууларын андан оор бардыра эселе алындыла. Ала билим алынганына шогатылык РФ-ни Жарыкчыландыруу министрствосундан келген кыялыгызга көре этилиди.

Кыайгырылуу кези

Ол 1916 жылды Холамда жаратылганды. Кеси телуи сабийликча эл турмушундагы омурду жумушланы эте өгөгенди. Эпде шол ачылганды, кызыкчыны ата-анасы ары бергенди.

1930 жылда, культура революцины излемлерин бардыра, жер бир эдиле, окуу жерледе да художество самодельносту айнтыргыра улус бурлулганды. Холамны да кесини оюн-жур коллектив болганды. Шарифа аны ишине тири кытышканды. Эл драмкружоклага деп, гиче, кыясы сахна оюнчулары Шамырзаланы Саид, Гуртуланы Берт, Эзеланы Омар устала, сабийке кеслери жазганды. Ол ууак оюнла миллетибизни культура башламчылыгында кеслерины ишлерин этпенди – таулуланы, колгого кыраганча, жашау болумларын, кыайгылары, кууанчыларын сахнага чыгарып, көп затны юсюнден омур эттиргенди. Аны бла бирге улур театр культурага жол ызыландыла. Шарифа ол жолу кесини насыбына санаганды. Кыайды ишлесе, окуса да, драмкружок кырап, анда ойнаганды.

КыМР-ни Кыралалпыгыны конуе

Малкыра миллет театрыны биринчи профессионал билим алган артисттери бирча фахму адамла эдиле. Кочмезланы Наныну кызы Шарифа аладан бирди. Быыйл ол тугуналы жоз беш жыл болады.

Ара шахарны кыраучусуна кыарс урдурган фахму

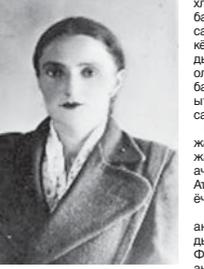
Солдан сингиз: Ботаноланы Магомед, Георгии Мусиева, Наршуланы Шахадат, Кочмезланы Шарифа

тагыларын көроп, аны студияга алганды.

Луначарский аты театр институтда окугун беш жыл жаш адамланы көп затка юйретгенди. Ала анда атлары дуннига аяйтыгы усталагы, улур артистлеге, белгилери режиссерлагга тобегенди, сахна искусствону таскарларын билгенди. Кери да, ол биринчи профессионал студия окугунларыны кыясын алып кырасанг да – фахму черегин! Шарифа уа – аллары.

лет театр ишин оюк сахна оюн бла башлаганды: Лопе де Веган «Кый шауданы»; Всеволод Иванов «Бронепоезд 14-69», Мольерни «Сколени хыйлалары». Ала Москвада «Кый шауданы» кереклине, аны кыраганына бизни биринчи артисттерибизни ойнагандыларын көроп, сейр этпенди. «Вечерняя Москва» деген газетте аны юсюнден жазы, театр критик И. Шинкин аны юсюнден статьясында: «...Кочмезланы Шарифа уа көпток кырген ара шахарны кыраучулары кесини жангылыгы бла, фахму оюн бла сейрге кылдырганды. Лопе де Веганы «Кый шауданы» Лауренианы ролон ойду...

АЛ АТЛАМЛА
1940 жылды октябрда Москвада окугун биринчи студия оч диплом спектакль бла Нальчикте кытайханды. Профессионал мил-

най, ол Ермолованы, аны фахму бийиклиги кыталганды», - деп жазганды.

Халкыны ырызайгы

Нальчикде Лопе де Веганы «Кый шауданы» профессионал театрыны биринчи оюну эди. Анга кырагыз Мечиланы Кязим да келген эди деундоло. Аны: «Аллахо шукур, халкыбызда быллай фахму болганына!» - деген сөзлери бир заманда да унутмагында актыра.

Ол Кочмезланы Шарифаны насылы заманы эди. Дуния башында жангы болган Малкыра театра ишле, сойген сахнасында ойнай, кыраучулары ырызайгыларын эшите, көре, Афашкыяны Ибрагим бла бир юйор кырагун кезиру. Ол жер кырагыз ките созулмады, бек аз заманыкыга келген көре эдим...

Сынаула

Улуу Ата журт улур башлангы, таулу труппаны артисттерини кёбосу уруша кетпеген, тийишур артистле ишлерин кыймагандыла. Шахара госпитальда жаралы солдатагы келип, Про-

кладнада окула кыазганагы барып, орус тилде бир актык пьесасыны салып, спектакльге көрзотте, назмула окул турганды. Немисликлер жеткенде, ол иш да тохтаганды. Шарифа баш мезини юсюнден кыра кылытып алып, кылуна кыаганак сабийгине бла кыалганды.

Ызы бла көчпөнчюлук келип, жингы жашыгы анда өлгенде, жашарын оорте кыайдыла, - деп жазды. Ол анончылык сюрюн окукна керти фахмуу сындыралмагыны, богамагыны, ётпоралмагыны көрзотпөн шаягылык эди.

Рольлары

Коста Хетагурову «Атима» деген поэмасына көре жарашарыгын Шарифа кырат Кавказаны ролон ойнаганды. Аны юсюнден Маммеланы Ибрагим «Малкыра театр» деген китабында: «Кырат Кыбахан, ак кыазкыла кесип кылуна берген чач эшмесин алып: «Керемисины кыайды?!» - деп чыкканында... китеп көз жашларын оорте кыайдыла», - деп жазды. Ол анончылык сюрюн окукна керти фахмуу сындыралмагыны, богамагыны, ётпоралмагыны көрзотпөн шаягылык эди.

МАЛКЫРА САХНАДА

1957 жылда таулула Ата журтка кытайханда, октябрде Малкыра театрыны жангыргыны юсюнден жыйылыгыра бир кызуу артист басып бирге Кочмезланы Шарифа да баргын эди. Артистле бу кыайгырыгыра бек кыуана эдиле. Республика театры атына Малкыра деген сёзю кыошарга деп, ол аны алей оюну этилди. 1957 жылда 1 ноябрде малкыра труппа ишлеп башлаганы Шарифа бек кыуанды. Та болганы насыбы кыайта турганына, кыанат алды, жангыдан жарыды.

Сюргодтен кыайтып, миллет труппа кыралганды, ала биринчи Ботаноланы Исаны «Таулада танг жарыды» деген пьесасына кер спектакль (реж. Е. Склиаров)

МУСУКЛАНЫ Сакинат.

Профессионаллар

«Жангылырға эркинлигибиз жокъду, аны хатасы бек уллуду»

От ёнчотуочуну иши уллу хурметте тиийшиди. Кутхарыууну жолун сайлаган инсан жигитлиги, кыйынлык-тошкенге болушурга итинулуюго эм казырылыгы бла айырмалды.

Бла Байчекку улу, Москвада МЧС-ни академиясына кирип, 2016 жылда аны жетишмилли бешардеди. Башка-башка жууаплы жордагеш ишлей, Нальчикде уллу от тошкенге ёнчоттун кутхаруу бёномюнде от ёнчотуочу-мастери кутлурунда тохташканды.

Ишлеген жылларында Азамат кеп от ёнчотуу операцияны кыратышканды. Алавы араларында эсинде бегирек «Райан» эт комбинатын тиресинде 1000 квадрат жер жанганга эсинди.

адамны кутхарганды. Эвакуация жолга кесилп, ала топюнден толтган фатарада кылганды. От болуму эсге, Азамат тюз да жанган жерге жеткенлей анда не этергини, оту терк ёнчоткура, адамланы кыркчуулу жерден чыгарыра кылайы мадарла керек болгандарын ойлап тебирегенин айтады.

Болсада от ёнчотуочуле, жанларна кыркчуу бола корюше эселе да, ишлерин куюсодан бир уллу жигитлик эткенча халла жокдула. Жангыз да ашылербиз, кыйынлыкка тошкен адмлаа ючюн жарсыйма» - деп кылашды кутхаруучу.

Байчекку улуну коллективинде намысы жорюйдо, ала бир юйорча жашылдыла, ишлейди. От ведомствону сауттарына да кеп кере тиийши болганды, спорттот гитчелигинден бери корюшеди, боксдан спортну устасына кандидаты.

Ишине да жууаплы кёздан кырай, Азамат юйорюне да сакды. Юй бычеси Азинат бла кызыкчылары Аминаны бла жашчыклары Русланы ёсдорюлди. Жашын от гитчеликден оксина сайлаган ишине кертин болурга, жууаплыкка кырайтеди. Он да, атысын-анасын кыуандыра, спортта жетишмиле болдурады, патиборье бла корюшеди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфийа хазыраганды.

Тырнаууну 10-чу номерли от тошоуе кыжау-кутхаруу бёномюне иште турганды. Анда биринчи конлеринде оксина Азамат урунда жерин тапканын анылашканды.

Быллай жердеде төлөкени араларында байламлык уллу жерин алады: республиканы кутхаруу бёномлеринде тамата ишчиле энди келгенлени кесперин сынамаларына юйретедиле, усталкыны энчилерине тошоюндорюлди. Он а жашланы операцияны кезулеринде хар атамаларын ойлап тошоуе, кыйын болум салык хатаны азгырача мадарла табарга юйретеди.

берилген эди, кутхаруучулагы от жанында мекамлагыа ётмезча мадарла этерге борч салынганды. Аны юсюнден айта, Азамат кыркчымагынын, он да, нёгерлеры да бир бирлерин бла байламлыкка иштегенерин айтады.

Не кыдар кеп адамны жашауун кыскартыра - бу жоркуучу Байчекку улу 2021 жылны апрелинде толтурганды: кеп фатары юйге от тошкенде саусу тышарууну бла анга кыраарган

Сынау

Альпинистлеге жараулу кийим

Кеп болмай Элбрусда кыйын хауа болумланы кезуинде инновациялы альпинист куртканы сынау этгенди. Аны Россиялы «Спортго» кооперация кыраганды, кымаачына а «АрктикТекс» стартап жарадырганды.

Аккумулятору 40 секунд-ха жылыхтан системаны 45 градус исилки бла жалчытып, алы сагыны турады. Он себеден 4000-

женилди, - дейди Россиялы Альпинист федерациясыны келечиси Андрей Михайлович. Он айтханга кер, куртканы жылыхтан амалындан сора да, хауаны ий жюрюртюна энчи тешиклеры бардыла. Кыл кылапны тешмел аккмулятору алышурга, башка жумушларын да тамамларга онг барды.

Итенин

Талпынуулук буйтакликке элтеди

Кеп болмай Башкиридан Рустам Набиев Кэабарды-Малкырада экинчи кере болганды. Он бир кыаум жыл мындан алгга казарма оюлганды эки агытган да тас этгенди.

Биринчи жол айтханча болмаган эсе деп, бир жылдан от бигыты Минги тауну теплесине чыгарга келгенди. Эсге сала айтсак, биогонлюкюде ол Европаны эки бийик теплесине жалаанда кыларында минген бирини адамды.

Хуау болуму катасандан ала жолларындан ажажашканды, болса да, ызларына кытаймы, кесперин кылагы алып, маршрутларына чыгалгандыла. Кылай-алай болса да, тауну теплесинде кыуанч жер нени да унутурганды.

КУРДАНЛАНЫ Сулейман.

Футбол

«Спартакны» кючлю командала бла тубешиулеры

Россиялы футболдан «Олимп» биринчилигини бешинчи эм алтынчы турларында «Спартак-Нальчик» «Биолог-Новокубанск», ызы бла уа «Легиио Динамо» кыууула бла ойнаганды.

жугуугарак кёрюзгендиле. Мурат Бекбоев, Алил Магомедов жиберген халатны хайрылап, толну тюз да кыбакчыларына атханды. Алай коноккы команданы кыорууучулары, алайгыа

Ала эксин да турнир таблицада бизни командалардан ёртерекде орналындыла, ала бла тубешиуле тынч ётмечуочюле. «Биолог» бла матч да кырауучуларыбызны ахшы эсеп бла кыуандырмалганды, нальчикчиле кесперине толну бир кере ычкындыргандыла, алай арха гол бла уа жууапламга тындыла.

Махачкылааны командасы бла оюн «Спартакны» стадионунда этгенди. Ала турнир таблицада бешинчи жердедиле, биз а - онбиринди. Ардада кореш кыаты барлыгы алгадан да баам эди. Алай нальчикчилени, керти да, насылары тутханды. Тайм башланганлай, 5-чи минутта Алян Хачиров биринчи голну урланды.

мычымай жетип, кесперин дагыда бир голдан саклагандыла. Кеп гол уралмаса да, «Спартакны» борчу бу эсепни оксина сакларга эди. Алай «Легииоуну» капитаны Рашид Магомедов, майданы кыйырындан чыгып, кыбакчыларыбызга толну жаздырмагандай. Алай бла матч теги 1:1 эсеп бла бошашканды.

Судьяланы кутлукуларын Владимир Фалов (Москва), Вадим Тройников (Калуга), Сослан Багдарсов (Владикавказ) толтургандыла, матчны инспектор Анатолый Комочкин (Волгоград) болганды. Башка командала былпай ойнаганды: Друзьба 0:1 Черноморец, Динамо-Махачкыла 2:0 Ротор 2, Кубань-Холдинг 1:2 СКА Ростов, Чайка 2:1 Биолог-Новокубанск, Фортэ 3:0 Туапсе

Дзюдо

Уяланы Магомед - спортну устасы

Тольятты шахарда Самара областыны губернаторуну саугуларына дзюдодан эр кишлени араларында биптеросей турнир бардырылганды. Анда хорлагыт алгга болганды спортну устасы деген ат берилгенди.

гOMET хорлаганды, ол сыйлы атха да тиийши болганды. 90 килограммгаа деру аурулукдаа ючюнчю жерге Уяланы Ислам чыкканды. Доммак майдалыны дагыда Астемир Кашироков (60 кг.) бла Галим Марышев (66 кг.) алгандыла.

Тхэквондо

Европаны биринчилигинден - кюмюш майдал

Таллинде тхэквондодан Европаны биринчилиги ётдорюлгенди. Анда 21 жыллары толмаган спортчуланы араларында Милана Беклулова жетишмилли болганды.

кадан спортчуланы кытханды. Жарым финалда анга Россияден кыралны чемпиону Лариса Медведева бла тутушурга тошкенди. Милана андан да кючлю болганды. Алай «алтын» ючюн сормешинде Италияны келечисине жангыз 2 очкога оздуруп, кюмюш майдалны алганды. ХАБИБУЛЛАХЛАННЫ Зульфийа.

Полицияны харкюнлюк иши

Хыйлачылагыа кесигизни алдатмагыз

Кеп болмай Кахунда жашаган тиширзууга банкны атындан бирюлен сёвешип, белгисизле аны вкандан аччале тешеге сойгенлерин билдиргенди. Он себеден Нальчикке келип, финанс учуреденияны бёломюлеринден биринде аханы он айтхан «кыркчууусуз сёчтха» салыргы эсертгенди.

билгире эркинлиги жокъду. Бир торло проблема бар эсе, эримей банкга барып соруса игиди. Хыйлачыла

алдаган эселе уа, созмай, полицияга билдирдирге керекди.

Гуздулаа терк табалгандыла

Кеп болмай РФ-чы МВД-сыны «Баксанский» муниципалитетте аралы бёломюне Исламиде жашаган 53-жыллык киши келип, машинасындан запчасты урланганын билдиргенди. Он айтханга кер, кызагыны алында ауу жок ташыган «МАЗ» машина моторуна ремонт эте болганды. Бир такыйкыга юйорюне кирип чыккыныча, чычылган темир керекледен сөзиз минг сом багысына талдай зат жетегенин эсептеди.

Ачыккыланган шагрт бла байламлы алгга РФ-ны Уголовный кодексини 158-чч статасыны 2-чи кесогине тиийшиликке уголовный иш ачылганды. МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Publication details including contact information for the editor, phone numbers, and address for the newspaper 'Zaman'.